

Beter meeliften dan het allemaal zelf willen doen

De lobby van een hotel in Bangkok is vandaag 'mijn kantoor' waar ik dit redactioneel schrijf. Ik ben hier voor het Fit for School-congres over water, sanitair en hygiëne op scholen. Het is een tripje van een paar dagen, maar het maakt deel uit van een prachtige reis die voor mij 12 jaar geleden begon. Ik studeerde Dental Public Health in Londen en kwam in contact met dr. Bella Monse; een Duitse kindertandarts die inspirerend werk doet op het gebied van (mond)gezondheidsbevordering in Zuidoost-Azië. Ze werkte destijds aan een onderzoek naar de impact van cariës op ondervoeding bij kinderen, en zocht nog iemand die kon helpen met de analyses. Mijn masterscriptie en een langdurige samenwerking waren geboren.

FIT FOR SCHOOL

Bella vertrok in 1996 naar de Filipijnen om iets te willen doen aan de zorgwekkende hoeveelheid tandbederf onder kinderen. Maar in een land met weinig middelen en een zeer hoge ziektelast heeft preventie van cariës niet de prioriteit. Daarom startte in 2009 het 'Fit for School' (FIT-)programma in de Filipijnen om ziekten te voorkomen die alle het gevolg zijn van een gebrek aan hygiëne, zoals acute luchtweginfecties, diarree, worminfecties en cariës. Het FIT-programma (gefinancierd vanuit de Duitse overheid) ondersteunt Ministeries van Onderwijs bij het implementeren van eenvoudige interventies die de toegang tot water, sanitair en hygiëne (WASH) op scholen verbetert. Interventies bestaan uit het dagelijks handenwassen met zeep en tandenpoetsen met fluoride-tandpasta in groepsverband, het tweemaaljaarlijks ontwormen met tabletten en de constructie van watervoorzieningen op scholen. Inmiddels is het FIT-programma actief in meerdere landen in Zuidoost-Azië. Sinds 2016 is het programma uitgebreid met interventies voor het functioneel en schoonhouden van sanitair op scholen, en ondersteunt het ministeries bij het inrichten van een landelijk monitorsysteem om voortgang in WASH in kaart te brengen en te versnellen.

Ik had mij geen inspirerender programma voor onderzoek kunnen wensen. In de afgelopen 12 jaar hebben collega-onderzoekers, Bella en ik onder andere onderzocht of het FIT-programma bijdraagt aan schonere schooltoiletten, een betere gezondheid van kinderen en verandering van hygiënegedrag binnen en buiten de schoolomgeving. Het congres in Bangkok bracht afgevaardigden van Ministeries van Onderwijs en samenwerkingspartners bijeen om de onderzoeksbevindingen en ervaringen uit te wisselen omtrent de implementatie van WASH in scholen.

Ook werd vooruitgeblikt op de toekomstdoelen en de uitdagingen van nu, zoals pandemieën en klimaatverandering. De preventie van cariës - waar het ooit allemaal om is begonnen - lijkt daarmee misschien steeds meer naar de achtergrond te verdwijnen. Of toch niet? De drijfveer van het FIT-programma is de leeromgeving en gezondheid van kinderen te verbeteren. De preventie van cariës is hier een integraal onderdeel van. Het programma heeft allerlei partners met verschillende disciplines bij elkaar gebracht om te werken aan dit bredere doel. Zodoende kunnen de interventies op grote schaal worden geïmplementeerd en krijgt mondgezondheid toch een kans.

BUITEN DE COMFORTZONE

Ik heb ervoor gekozen om iets te schrijven over het FIT-programma omdat ik het een mooi voorbeeld vind van hoe samenwerking tussen verschillende disciplines kan leiden tot nieuwe inzichten en succes. Dit heeft mijn horizon zeker verbreed. Gedeelde kennis blijft immers beperkt als uitsluitend wordt samengewerkt met mensen binnen een eigen expertise. Ook in de mondzorg wordt het belang van inter- en multidisciplinair werken steeds meer benadrukt. Mondgezondheid is een integraal onderdeel van algemeen welbevinden, en onlosmakelijk verbonden met andere fysieke, mentale en sociale (gezondheids)problemen. Daarom vraagt goede mondzorg vaak teamwerk van allerlei tandheelkundig en (niet-)medisch specialisten.

Ook in het NTVT zien we dat mondgezondheid vanuit verschillende expertisen wordt onderzocht en beschreven: zowel vanuit tandheelkundige specialisten, maar ook steeds meer vanuit andere medische, psychosociale en fundamentele invalshoeken. Toch zullen we vaak geneigd zijn om de artikelen te lezen die het dichtst bij ons eigen werkveld en/of interessegebied staan. Ik wil u daarom uitnodigen om in deze editie van het NTVT een artikel te lezen dat het verst van uw dagelijkse praktijk, interessegebied of expertise afstaat. Hopelijk leest u iets nieuws dat u verast of inspireert wat u ook kunt toepassen in uw eigen mondzorgverlening. Ik wens u veel leesplezier.

dr. Denise Duijster,
redacteur

